

Адреса для листування: а/с 316, м. Львів, 79000, Україна. Адреса: вул. Івана Франка, 9, оф. 1а, м. Львів, 79005.
Тел./факс: +(38) 032-225-76-82. Тел. +(38) 032-243-38-88. Електронна скринька: epl@mail.lviv.ua. Веб-сайт: <http://epl.org.ua>.

**Начальникові відділу оцінки впливу на довкілля
Міністерства екології та природних ресурсів
України
ШИМКУС М. О.**

вул. Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035

Міжнародна благодійна організація «Екологія-Право-Людина» (ЕПЛ) висловлює Вам свою повагу та надає зауваження і пропозиції в порядку ч. 7 ст. 5 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» щодо планованої діяльності, обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включення до звіту з оцінки впливу на довкілля «Будівництва механіко-біологічного комплексу з перезавантаження та переробки ТПВ у м. Львові на вул. Пластовій, 13», № 2018411528/900.

12.04.2018 року на сайті Мінприроди в Єдиному реєстрі ОВД оприлюднено повідомлення про плановану діяльність із будівництва механіко-біологічного комплексу з перезавантаження та переробки ТПВ потужністю переробки 240 тисяч тонн/рік у складі: механічної та біологічної частини з можливістю розширення потужностей. Місце розташування - м. Львів, вул. Пластова, 13. Інформує про намір здійснювати діяльність – ЛКП «Зелене місто», керівник Ноздря Vadim Ігорович.

Пропозиції надаємо в порядку розміщення розділів у Повідомленні про плановану діяльність.

1. До п. 2) ЛКП «Зелене місто» у повідомленні про плановану діяльність вказало, що діяльність з будівництва механіко-біологічного комплексу (МБК) буде найбільш ефективною як з економічної, так і з технологічної точки зору серед наявних альтернатив. Втім, підприємство не зазначило, у чому саме буде полягати найбільша економічна та технологічна ефективність. А також не надало жодної інформації щодо економічної та технологічної ефективності/неefективності вказаних у повідомленні про плановану діяльність технологічних альтернатив. Не обґрунтовано потужність переробки 240 тис. т/рік побутових відходів у Львові.

2. Тверде відновлювальне паливо (RDF), яке планується виготовляти на підприємстві, не має подальшого використання, а відтак – захоронюватиметься на полігонах. Тому виготовлення RDF є економічно, екологічно та технологічно не ефективним. У повідомленні про плановану діяльність йдеться про будівництво механіко-біологічного комплексу. Механіко-біологічна переробка (МБП) на сьогоднішній день у Європі визнана як неефективний спосіб вирішення проблеми із твердими побутовими відходами (ТПВ). Про це свідчить досвід багатьох європейських країн. У Польщі побудовано 161 підприємство з МБП протягом останніх 10 років, що становить найбільшу кількість у світі. Середня кількість відходів, переданих в результаті МБП для переробки, не перевищує 7%¹.

Представники Львівської міської ради та ЛКП «Зелене місто» вивчали досвід роботи МБП у м. Вільнюсі та офіційно заявили про його впровадження у Львові. ЛКП «Зелене місто» у проекті планує передбачити розширення потужностей для облаштування зони виготовлення твердого відновлюваного палива (RDF) за умови укладання угод поставки палива

¹ https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2017/10/e3sconf_asee2017_00020.pdf

зацікавленим сторонам. Станом на 01.05.2018 року такі угоди відсутні. З повідомлення не зрозуміло чи передбачає взагалі ЛКП “Зелене місто” виготовлення RDF. Паливо RDF можна використати для спалювання на цементних заводах. З досвіду вільнюського заводу виявилося, що паливо RDF не потребують цементні заводи. Відповідно, у Вільнюсі утворився сміттєвий колапс і RDF паливо почали захоронювати на сміттезвалищі². Відтак, у Вільнюсі витрачено декілька десятків мільйонів євро у технології сортuvання, виокремлення енергетично цінних відходів, їхнього подрібнення, а результат – паливо RDF на сміттезвалищі.

Цементні підприємства в Україні не готові приймати RDF, що підтверджується наступним.

ЕПЛ зверталася із офіційними запитами до Здолбунівського та Кам'янець-Подільського цементного заводів, до яких ЛКП «Зелене місто» заявило, що відправлятиме RDF. Відповіді ЕПЛ не отримала. Здолбунівський цементний завод у телефонному режимі повідомив, що представники Львівської міської ради не зверталися до них щодо спалювання RDF. ЕПЛ направила запит до ЛКП «Зелене місто» та просила повідомити, які види палива RDF чи SRF (звеводнене) погодилися приймати цементні підприємства в Україні. ЕПЛ просила також надати копії підтверджуючих документів від підприємств. Okрім цього, на запит ЕПЛ ЛКП «Зелене місто» не надало жодних підтверджуючих документів від підприємств про погодження останніми приймати та спалювати RDF чи SRF паливо.

3. Технічний компост, який планується виготовляти на підприємстві, буде забруднений небезпечними речовинами, не підлягатиме подальшому використанню, а захоронюватиметься на полігоні.

У складі комплексу планується стабілізація органічних відходів та виготовлення технічного компосту. Проте, ЛКП «Зелене місто» не передбачається роздільний збір органічних і небезпечних відходів у Львові. Відтак, органічні відходи, які будуть потрапляти до одного контейнера з медичними відходами, ртутними термометрами, відпрацьованими люмінесцентними лампами, батарейками, тарою і упаковкою від побутової хімії, пестицидів, органічних розчинників, лаків, фарб тощо Відповідно, компост буде забруднений небезпечними хімічними речовинами.

Підписавши Угоду про асоціацію, Україна зобов'язалася впровадити вимоги Директиви 2008/98/ЄС про відходи. Однією із вимог Директиви (ст. 22) є роздільний збір органічних відходів для їхнього компостування. Виготовлення чистого компосту є можливим при умові роздільного збору органічних відходів у Львові.

4. Проект кредитуватиметься Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР). ЄБРР повинен впроваджувати європейські принципи з охорони довкілля, а не фінансувати проекти з МБП, що не підтримуються Європейською Комісією.

26 січня 2017 року Європейська Комісія звернулася до Європейського Парламенту з повідомленням про перегляд діяльності щодо спалювання відходів на користь повторного використання та переробки побутових відходів. У документі зазначено, що Європейською Комісією підтримується використання установок анаеробного зброджування біорозкладаних відходів. Також зазначається, що фінансування ЄС та інші заходи державної фінансової підтримки будуть спрямовані на поводження з відходами згідно з ієрархією відходів. Тобто, пріоритет віддається запобіганню утворення відходів, повторному використанню, роздільному збору та переробці³.

У жовтні 2017 року на конгресі Envicon Environment керівник відділу Генерального директорату з питань навколошнього середовища Європейської комісії Жорж Кремліс заявив, що ЄС більше не фінансуватиме будівництво нових установок із спалювання та МБП. Кошти будуть виділятися лише на їхню модернізацію. Водночас, Європейська Комісія підтримує роздільний збір, сортuvання відходів, розклад органічних відходів без доступу кисню (анаеробне зброджування)⁴.

² <https://regnum.ru/news/2179314.html>

³ <http://ec.europa.eu/environment/waste/waste-to-energy.pdf>

⁴ <https://portalkomunalny.pl/nie-bedzie-dofinansowania-dla-spalarni-i-nowych-zakladow-mbp-video-365696/>

У відповідності до екологічної та соціальної політики ЄБРР, як один з підписантів європейських принципів охорони навколошнього середовища, взяв на себе зобов'язання сприяти впровадженню екологічних принципів, практик та змістовних стандартів у проектах, що фінансуються банком. В межах свого мандату ЄБРР повинен намагатися забезпечувати дотримання у проектах, які фінансуються банком, відповідних принципів і змістовних вимог міжнародного права⁵.

5. Пропозиції до п. 2:

- 1) ЛКП «Зелене місто» надати оцінку економічної та технологічної ефективності/неefективності вказаних у повідомленні про плановану діяльність МБК та технологічних альтернатив.
- 2) Обґрунтувати обсяги утворення ТПВ та потужність переробки 240 тис. т/рік побутових відходів для Львова.
- 3) Виготовлення RDF є екологічно, економічно, технологічно не доцільним та має бути виключено із планованої діяльності ЛКП «Зелене місто».
- 4) У звіті передбачити сміттєпереробний комплекс, який не передбачатиме виготовлення RDF, включатиме роздільне збирання органічних відходів у Львові. І у такому разі у сміттєпереробному комплексі можливим є виготовлення чистого компосту.
- 5) ЛКП «Зелене місто» надати лист підтримки від ЄБРР проектів у відповідності до екологічної та соціальної політики банку з урахуванням вимог європейських директив та Європейської Комісії. Описати політику ЄБРР щодо фінансування проектів з механіко-біологічної переробки відходів.

6. Щодо технічної альтернативи 1. МБК з біо-висушуванням відходів, можливим впровадженням технології стабілізації органічної фракції та виробленням SRF чи RDF палива. Запропонований варіант є аналогічним планованій діяльності. У результаті утворюватиметься RDF чи SRF (звеводнені відходи) і забруднений компост. Даний варіант не є технічною альтернативою.

7. Щодо технічної альтернативи 2. МБК з анаеробним зброджуванням органічної фракції і можливим провадженням виробництва RDF палива. Також даний варіант є аналогічним до планованої діяльності. У результаті виготовлятиметься RDF та забруднений компост. Даній пропозиція не є технічною альтернативою.

Вказані обидві альтернативи аналогічні до запропонованого варіанту будівництва МБК. В той час, як на сьогодні існують кращі способи вирішення проблеми із ТПВ, про які не вказано та які не розглядалися ЛКП «Зелене місто».

ЕПЛ не підтримує будівництво МБК, який планується впровадити у Львові. Оскільки МБК буде не доцільним, збитковим, не вирішить проблему відходів у Львові, призведе лише до витрачання кредитних та бюджетних коштів, а RDF і забруднений компост захоронюватимуться на полігонах, яких Львів на сьогодні не має.

8. ЕПЛ пропонує сміттєпереробний комплекс та обов'язкове здійснення наступних паралельних заходів, які необхідно включити до звіту:

- 1) Організувати роздільний збір сухої та органічної фракції відходів.
- 2) Встановити контейнери для збору органічної фракції відходів.
- 3) Створити у місті пункти збирання медичних, будівельних відходів, використаних меблів, побутової техніки, одягу та інших відходів, які підлягають роздільному сортуванню згідно європейських вимог.
- 4) Організувати логістику збору, сортування та передачі відходів для переробки.
- 5) Побудувати сортувальну станцію побутових відходів та станцію ферментації (анаеробного зброджування) органічних відходів.

9. До п. 3) Вказані у повідомленні пропозиції не є територіальними альтернативами, оскільки:

- 1) Обрані для будівництва МБК земельні ділянки не є у розпорядженні Львівської міської ради та не є у користуванні ЛКП «Зелене місто». Дані земельні ділянки знаходяться на

⁵ <http://www.ebrd.com/downloads/research/policies/esp-ukrainian.pdf>

значній відстані від міста Львова (30 і 50 км). Тоді, як у Львові альтернативних земельних ділянок не запропоновано і не вказано, що такі розглядались.

2) Відсутня інформація про звернення до власників земельних ділянок обраних альтернатив про можливість надання їх у користування, натомість вказано про відсутність права на користування.

У 2017 році Львів здобув негативний досвід із зміною земельної ділянки під будівництво МБК та нецільового витрачання у зв'язку з цим близько 2 млн грн на виконання проектних робіт щодо первинної земельної ділянки на вул. Пластова, 125. Причиною відмови від будівництва на цій земельній ділянці стало прийняття ухвали місцевою сільською радою про заборону будівництва на території сільської ради сміттєпереробного комплексу у зв'язку із категоричним спротивом місцевих жителів щодо будівництва на їхній території такого МБК. Жителі звернулись із заявами до прокуратури щодо незакононого внесення змін до Державного земельного кадастру про зазначення Львівської міської ради власником вказаної земельної ділянки.

Вкінці 2017 року вказана земельна ділянка замінена на ділянку по вул. Пластова 13, яка є у комунальній власності та надана ЛКП "Зелене місто" для будівництва комплексу. На розробку проектної документації передбачено 4,7 млн грн. Місцевим жителям презентували плани із будівництва комплексу після проведення тендера. На останніх прес-конференціях у Львівському прес-клубі з питання будівництва МБК, місцеві жителі виступають проти будівництва та стверджують, що не допустять будівництва.

10. Пропозиції до п. 3) Альтернативи слід переглянути в межах міста або поблизу із зазначенням детальних заходів, зборів чи зустрічей, на яких такі питання розглядалися та рішень, які були прийняті за результатами обговорення альтернатив, думки місцевих жителів, у разі залучення таких до обговорення.

11. До п. 4) Не наведено досвід та показники європейських країн щодо обсягів та залишкового об'єму перероблених відходів. З повідомлення не зрозуміло чи буде впроваджуватися виготовлення RDF. Від цього заходу залежать показники, технологія, вартість комплексу.

12. Пропозиції до п. 4): Звіт з ОВД повинен врахувати досвід європейських країн щодо обсягів та залишкового об'єму перероблених відходів. Згідно даних, ці показники не максимальні, а навпаки – мінімальні. Європейські країни відмовляються від комплексів з механіко-біологічної переробки. Тому, кожен пункт розділу 4 повинен бути обґрунтований показниками для сміттєпереробного комплексу, який включає роздільний збір органічних відходів, їхнє анаеробне зброджування та сортувальну лінію, а не технологію МБК.

13. До п. 5) У даному розділі зазначено, що МБК дозволить зменшити на 55 % об'єм відходів, що відправлятимуться на захоронення. Дані показники суперечать попереднім заявам ЛКП «Зелене місто», у яких зазначалося, що на звалищах захоронюватиметься 35 %, а не 45 % відходів⁶. Потужність переробки наведена у тоннах. Проте, не зазначено, який відсоток відходів зменшиться за масою, що суттєво відрізняється від об'єму відходів.

14. До п. 5) Навести характеристики сміттєпереробного комплексу, а не МБК. Навести показники щодо переробки та захоронення відходів за масою, а не за об'ємом.

15. До п. 6) Технічні альтернативи, що обрані, є аналогічними планованій діяльності. Територіальні альтернативи обрані не коректно. Відповідно екологічні та інші обмеження не відповідають альтернативам, які взагалі не розглядалися. Необхідно дослідити кумулятивний вплив об'єктів промисловості, що знаходяться поблизу планованої діяльності: очисних споруд, нафтової бази, ТЕЦ-2 і ін.

16. До п. 7) В районі планованої діяльності дослідити атмосферне повітря, ґрунт, воду на вміст забруднюючих речовин. Навести результати у звіті. Передбачити очищення інфільтрату сміттєпереробного комплексу та його відведення з резервуарів збору після очищення на очисні споруди.

17. До п. 8) Стічні води з відходів, направлятимуться на доочищення на міські очисні споруди. Однак, міські очисні споруди і так вкрай перевантажені, не ефективно очищають

⁶ https://zik.ua/news/2018/03/03/smittiepererobnyy_kompleks_u_lvovi_yakym_vin_bude_1277983

стоки Львова. У звіті необхідно передбачити очищення технологічного інфільтрату підприємством та відведення з резервуарів збору лише після його попереднього очищення.

У Повідомленні також вказано, що зібрані дощові та конденсаційні води будуть потворно використовуватись у межах замкненого технологічного циклу. Слід деталізувати в яких саме процесах і з якою метою будуть використовуватись зібрані дощові та кондесаційні води.

19. До п. 8) Зважаючи, що річка Полтва перетинає будівельний майданчик, слід розглянути питання проведення оцінки транскордонного впливу на довкілля.

Вищезазначені зауваження та пропозиції просимо розглянути та врахувати в порядку, визначеному Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» у проектній документації та у звіті з оцінки впливу на довкілля.

З повагою,
виконавчий директор
МБО «Екологія-Право-Людина»

Виконавці:
Наталія Городецька
Алла Войціховська

Олена Кравченко